

LUONNOS

18.9.2023

Diaarinro VN/24132/2023

Hanke YM051:00/2023

Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi ravinteiden kierrätyksen ja jätevesihuollon energiatehokkuuden hankkeisiin vuosina 2020–2026 myönnettävästä valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Keskeinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ravinteiden kierrätyksen ja jätevesihuollon energiatehokkuuden hankkeisiin vuosina 2020-2026 myönnettävästä valtionavustuksesta annettua valtioneuvoston asetusta (myöhemmin *raki-asetus*). Tarkoitus on saattaa raki-asetus vastaamaan niitä muutoksia, jotka on tehty komission asetukseen (EU) 651/2014 (myöhemmin *yleinen ryhmäpoikkeusasetus*) komission asetuksella (EU) 2023/1315 (myöhemmin *ryhmäpoikkeusasetuksen muutos*).¹ Lisäksi tarkoituksena on täsmentää avustettavia hankkeita koskevia edellytyksiä, avustuksen myöntämisen harkinnan perusteita ja avustuksen myöntämisen rajoituksia.

Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa säädetään reunaehdoista, joita valtionavustuksissa on noudatettava, jos tukea myönnetään ilman komission ennakkohyväksyntää. Kansallinen sääntely on ajantasaistettava ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiseksi kuuden kuukauden kuluessa ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksen voimaantulosta. Ehdotetut muutokset ovat välttämättömiä, jotta ravinteiden kierrätyksen avustamista voitaisiin jatkaa 31.12.2023 jälkeen. Nykyinen komissiolle ilmoitettu tukiohjelma päättyy 31.12.2023.

Asetus ehdotetaan annettavaksi valtionavustuslain (688/2001) 8 §:n nojalla.

Ehdotettu asetusta on tarkoitettu tulemaan voimaan x.x.2024.

Ehdotuksessa tehtäisiin tarkistukset soveltamisalaa, avustettavia hankkeita, avustuksen hakemista, harkintaa ja avustuksen myöntämisen rajoituksia, avustuksen enimmäismäärää sekä hyväksyttäviä kustannuksia koskeviin pykäliin.

Ehdotuksella täsmennettäisiin, että avustusta myönnetään vain taloudelliseen toimintaan. Tämä tarkoittaisi sitä, että avustukseen sovellettaisiin aina EU:n valtioneuvoston sääntöjä. Lisäksi tarkennettaisiin, että avustuksen myöntämisessä sovelletaan aina ryhmäpoikkeusasetusta, eikä avustusta jatkossa voitaisi myöntää Euroopan

¹ Komission asetusta (EU) 2023/1315, annettu 23 päivänä kesäkuuta 2023, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) N:o 651/2014 ja kalastus- ja vesiviljelytuotteiden tuottamisen, jalostamisen ja kaupan pitämisen alalla toimiville yrityksille myönnettävien tukien tiettyjen muotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti annetun asetuksen (EU) 2022/2473 muuttamisesta (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) C/2023/4278

unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annetun komission asetuksen (EU) N:o 1407/2013 nojalla. Ehdotuksella tarkennettaisiin avustettavien hankkeiden vaatimuksia myös siten, että hankkeiden tulisi olla kestävä sijoittamista helpottavasta kehiksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ei merkittävää haittaa -periaatteen mukaisia.

1. Yleisperustelut

1.1. Nykytila ja sen arviointi

Kansallinen ja EU:n lainsäädäntö

Raki-asetus tuli voimaan 20.9.2020 ja on voimassa 31.12.2026 saakka. Asetuksessa säädetään ravinteiden kierrätyksen ja jätevesihuollon energiatehokkuuden hankkeisiin myönnettävästä valtionavustuksesta.

Ryhmäpoikkeusasetuksen muutos tuli voimaan 1.7.2023. Ryhmäpoikkeusasetuksen I luvussa säädetään kaikkia ryhmäpoikkeusasetuksen tukimuotoja koskevista vaatimuksista, ja III luvussa kutakin tukimuotoa koskevista erityisedellytyksistä. Ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksessa uudistettiin muun muassa tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävää tukea (25 artikla), investointitukea ympäristönsuojeluun (36 artikla), energiatehokkuushankkeita (38 artikla), uusiutuvan energian tuotantohankkeita (41 artikla), energiatehokasta kaukolämmitystä ja -jäähdytystä (46 artikla), investointitukea resurssitehokkuuteen ja kiertotalouteen siirtymisen tukemiseen (47 artikla) ja energiakysymyksiä koskevia tutkimuksia (49 artikla) koskevia säännöksiä. Keskeiset muutokset koskevat tukikelpoisia hankkeita, tukikelpoisia kustannuksia ja tuki-intensiteettejä.

Raki-asetuksen mukaan erityisavustusta on myönnetty sekä ei-taloudelliseen toimintaan että taloudelliseen toimintaan (1 §). Taloudelliseen toimintaan on sovellettu ryhmäpoikkeusasetuksen 25 (tutkimus-, kehitys- ja innovaatiohankkeet, jäljempänä myös *TKI-hankkeet*) ja 36 (investointihankkeet) artikloja. Näiden lisäksi on voitu soveltaa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen annettua komission asetusta (EU) N:o 1407/2013 (jäljempänä "de minimis -asetus"), mutta käytännössä sitä ei ole sovellettu.

EU:n valtiontuen tunnusmerkkien täyttymistä on arvioitu, kun avustusta on myönnetty taloudellista toimintaa harjoittaville yksiköille (niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta). Hakijat ovat olleet pääsääntöisesti kuntia, kuntien liikelaitoksia, yksityisiä tai kuntien omistamia yrityksiä, tutkimusorganisaatioita ja yhdistyksiä. Jos hankkeen tavoitteena on ollut kehittää tai tuottaa uutta teknologiaa, uusia kierrätysravinteita tai niiden raaka-aineita tai energiaa niiden tarjoamiseksi markkinoilla, on sen katsottu suosivan tuensaajaa ja näin ollen vääristävän tai uhkaavan vääristää kilpailua. Avustukset ovat perustuneet kokonaisharkintaan ja ovat siten olleet valikoivia käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Jäsenvaltioiden väliseen kauppaan vaikuttavaa kriteeriä on arvioitu melko tiukasti, ja sen on tulkittu täytyvän pääsääntöisesti kaikissa muut valtiontuen kriteerit täyttävissä tapauksissa, koska sekä lannoite- että energiamarkkinat ovat EU-laajuiset.

Kuntien vesihuoltolaitoksia on tarkasteltu erikseen komission tiedonannon pohjalta (Komission tiedonanto Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta valtiontuen käsitteestä (2016/C 262/01)). Kuntien vesihuoltolaitokset ovat ns. luonnollisia monopoleja. Avustuksen kohdistuessa vesihuoltolaitoksen tai jätevedenpuhdistamon perusinfrastruktuurin parantamiseen sen ympäristönsuojelun tason parantamiseksi ilman siitä koituvaa taloudellista hyötyä toiminnanharjoittajalle (esimerkiksi

lietteenkäsittelyn infrastruktuurin parantaminen lietteen käytettävyyden lisäämiseksi kunnan viherrakentamisessa), avustuksia on voitu myöntää ei-taloudelliseen toimintaan. Myöskään avustuksen kohdistuessa toiminnanharjoittajan oman energiatehokkuuden parantamiseen, energiansäästötoimenpiteisiin tai energiantuotantoon omaan käyttöön, kuten ilmastuksen parantamiseen, prosessinohjauksen automaatioon tai laitosrakennusten lämmittämiseen jäteveden lämmön talteenotolla, toiminnan ei ole katsottu vääristävän tai uhkaavan vääristää kilpailua, eikä valtiontukisääntöjä ole sovellettu.

Vuonna 2022 ravinteiden kierrätysohjelmassa (jäljempänä *Raki-ohjelma*) linjattiin, että EU:n valtiontukisääntöjä sovelletaan kaikissa raki-asetuksen mukaisissa avustuksissa riippumatta siitä, täytyvätkö valtiontuen tunnusmerkit.

Ravinteiden kierrätyksen ja jätevesihuollon energiatehokkuuden edistäminen

Vesien- ja merenhoidon yleisenä tavoitteena on suojella, parantaa ja ennallistaa vesiä ja Itämeren tila heikkene ja että niiden tila on vähintään hyvä. Ravinteiden kierrätys on yksi keino vähentää rehevöitymistä ja vesistöjen tilan heikkenemistä aiheuttavien ravinteiden joutumista vesiin. Ravinteiden kierrätys on myös tärkeä osa kiertotaloutta ja sillä voidaan vähentää ilmastopäästöjä ja lisätä ravinne- ja energiaomavaraisuutta. Ravinteiden kierrätyksen ratkaisut linkittyvät läheisesti myös uusiutuvaan energiaan, muun muassa biokaasuun, ravinnerikkaiden biomassojen energiasisällön takia.

Ympäristöministeriö on toteuttanut Raki-ohjelmaa vuodesta 2012 lähtien. Ohjelma on ollut käynnissä jo yli kolmen hallituskauden ajan ja kohdentanut avustuksia kulloisenkin hallitusohjelman painotusten mukaisesti.

Vuosina 2012-2020 ohjelman toimeenpanoa ohjasi ravinteiden kierrätyksen seurantaryhmä, joka laati ravinteiden kierrätyksen toimenpideohjelman vuosille 2019 - 2030. Toimenpideohjelman tavoitteena oli päästä seurantaryhmän asettamaan visioon vuonna 2030: *"Ravinteiden kierrätyksessä on tapahtunut läpimurto, päästöt ympäristöön ovat pienet ja ravinteet kiertävät tehokkaasti. Vesistöihin karanneita ravinteita palautetaan kiertoon ja tuontiravinteiden määrä on pieni. Ravinteiden kierrätys on synnyttänyt uutta liiketoimintaa."*

Koronapandemian seurauksena vuoden 2020 talousarvioon sisällytettiin 10 milj. euron määräraha erityisesti kuntatoimijoille talouden nopeaa elpymistä tukevinä toimina yhdyskuntajätevesien käsittelyn energiatehokkuuden edistämiseen. Lisäksi ravinteiden kierrätyksen hankkeille myönnettiin kertaluonteinen lisämääräraha (3 milj. euroa).

Vuonna 2021 Suomen kestävä kasvun ohjelmaan sisältyi EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitusta (5 milj. euroa) ravinteiden kierrätyksen hankkeille vuosille 2021 - 2025.

Vuonna 2022 Venäjän Ukrainaan kohdistuva hyökkäyssota kasvatti ravinne- ja energiaomavaraisuuden merkitystä entisestään. Valtioneuvoston asettama varautumisen ministerityöryhmä linjasi 31.3.2022 maatalouden tukikokonaisuudesta, jolla helpotetaan maatalouden kustannuskriisiä, turvataan huoltovarmuutta sekä vauhditetaan energiaomavaraisuuden kasvattamista ja siirtymää pois fossiilisista tuotantopanoksista. Tähän ns. maatalouden huoltovarmuuspakettiin sisältyi yhtenä toimenpiteenä ravinne- ja energiaomavaraisuuden parantaminen ravinteita kierrättämällä (45 milj. euroa). Määrärahasta 31 milj. euroa sisältyy vuoden 2023 talousarvioon.

Ravinteiden kierrätyksen toimenpideohjelman sekä edellä esitettyjen lisämäärärahojen mukaisesti ympäristöministeriö on kohdentanut avustuksia erityisesti yhdyskuntajätevesien ravinteiden kierrätystä, eri

toimijoiden välisiä ravinteiden kierrätyksen symbiooseja sekä yhdyskuntajäteveden käsittelyn energiatehokkuutta edistävillä hankkeilla. Vuonna 2023 ravinteiden kierrätyksen hankkeiden kohdentamista laajennettiin koskemaan yhdyskuntien biohajoavia jätejakeita ja sivuvirtoja.

Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa painotetaan edelleen ravinnekierrätyksen tehostamista erityisesti Saaristomeren alueella ja korostetaan biokaasun ja muiden puhtaiden energiaratkaisujen edistämistä. Energiakysymykset ovat tärkeässä roolissa myös Euroopan komission ehdotusluonnoksessa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhdyskuntajätevesien käsittelystä (EU 2022/0345), jonka mukaisesti jätevesisektorin tulisi olla kansallisella tasolla energianeutraali vuoteen 2040 mennessä, koskien yli 10 000 asukasvastineluvun jätevedenpuhdistamoita. Lisäksi jätevedenpuhdistamoilta edellytettäisiin energiakatselmuksia. Myös ravinteiden kierrätys sisältyy ehdotusluonnokseen.

1.2. Tavoitteet ja lainsäädäntö

Raki-asetuksen muutoksella säädettäisiin valtionavustuslain (688/2001) mukaisten valtionavustusten myöntämisestä niihin ravinteiden kierrätyksen sekä jätevesien käsittelyn energiatehokkuuden ja energian talteenoton edistämisen hankkeisiin, joita ympäristöministeriö rahoittaisi ja hallinnoisi Raki-ohjelman kautta.

Raki-asetuksen muutoksella mahdollistettaisiin valtionavustusten myöntäminen huomioiden ryhmäpoikkeusasetuksen muutos (EU) 2023/1315. Samalla tehtäisiin joitakin ajantasaistavia tarkennuksia asetuksen selkeyttämiseksi. Asetuksessa ehdotetut muutokset ovat välttämättömiä, jotta hankkeiden avustamista voitaisiin jatkaa 31.12.2023 jälkeen.

1.3 Keskeiset ehdotukset ja säädösperusta

Muutosehdotukset kohdistuvat asetuksen pykäliin 1, 3, 4, 5, 7 ja 8. Lisäksi asetukseen lisättäisiin uusi 5 a §.

Pykälää 1 tarkennettaisiin siten, että avustukset koskevat aina taloudellista toimintaa. Lisäksi pykälää tarkennettaisiin siten, että jatkossa avustusta ei voitaisi enää myöntää de minimis –asetuksen nojalla. Käytännössä raki-asetuksen nojalla avustettavien hankkeiden EU:n valtiontuen tunnusmerkkien täyttymisen arviointi on ollut työlästä ja sisältänyt tulkinnanvaraisuutta. Hankkeissa, joiden tavoitteena on tuottaa energiaa ja kierrätysravinteita sekä edistää niihin liittyvien markkinoiden kehittymistä on haasteellista tehdä rajanvetoa taloudellisen toiminnan ja ei taloudellisen toiminnan välillä. Muun muassa tästä syystä vuodesta 2022 lähtien EU:n valtiontukisääntöjä on sovellettu kaikissa raki-asetuksen mukaisissa avustuksissa riippumatta siitä, täyttyykö valtiontuen tunnusmerkit.

Pykälään 4 tehtäisiin komission ryhmäpoikkeusasetuksen muutoksen edellyttämät tarkistukset.

Pykälään 3 tehtävillä muutoksilla tarkennettaisiin hanketyyppejä, joihin asetuksen perusteella voidaan myöntää avustusta. Uutena edellytyksenä avustettaville hankkeille olisi, että niiden tulee olla ei merkittävää haittaa –periaatteen mukaisia.

Pykälää 5 muutettaisiin siten, että jatkossa se koskisi ainoastaan avustuksen myöntämisen harkintaa. Harkinnan kriteerejä täsmennettäisiin. Asetukseen lisättäisiin uusi 5 a §, johon sisällytettäisiin ryhmäpoikkeusasetuksen mukaiset avustuksen myöntämisen rajoituksia koskevat säännökset.

Muutosasetus annettaisiin valtionavustuslain 8 §:n nojalla.

Ei merkittävää haittaa –periaate

1.1.2023 voimaan tulleessa ympäristönsuojelu- ja vesiasioiden käsittelystä aluehallintovirastossa annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetussa laissa (1144/2022) säädetään väliaikaisesta etusijasta tiettyjä vihreän siirtymän investointeja koskevien ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaisille lupahakemuksille vuosiksi 2023 - 2026. Sen mukaan aluehallintovirasto antaa etusijan ei merkittävää haittaa -periaatteen (Do no significant harm, DNSH) huomioiville uusiutuvan energian, vähähiilisen vedyn valmistuksen, hiilidioksidin talteenoton ja hyödyntämisen sekä akkuklusterin hankkeille.

Myös Suomen kestävän kasvun ohjelmaan liittyvän EU:n elpymis- ja palautumistukivälineen rahoituksen (Next Generation EU) ehtona on ollut ei merkittävää haittaa -periaatteen noudattaminen vuodesta 2021 lähtien. Next Generation EU –rahoituksella on avustettu myös kahdeksaa ravinteiden kierrätyksen hanketta Raki-ohjelmasta.

Ei merkittävää haittaa -periaatteen mukaisuudella varmistetaan, ettei hanke aiheuta merkittävää haittaa seuraaville ympäristötavoitteille: ilmastomuutoksen hillintä, ilmastomuutokseen sopeutuminen, vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojeleminen, siirtyminen kiertotalouteen, ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen sekä biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen ja ennallistaminen.

Ympäristönsuojelun kannalta on tärkeää, ettei valtion tukia myönnetä sellaisille hankkeille, joissa ympäristöhyötyjä tavoitellaan toisen ympäristötavoitteen saavuttamisen kustannuksella. Tämän vuoksi "ei merkittävää haittaa" -kriteereillä on keskeinen rooli varmistettaessa ympäristöintegriteetti ympäristön kannalta kestävien hankkeiden rahoituksessa.

1.4. Asetusmuutoksen lisäksi tarvittavat hallinnolliset toimet

Ympäristöministeriö ilmoittaa valtionapuviranomaisena uudesta tukiohjelmasta komission järjestelmään vuosiksi 2024-2026.

1.5. Esityksen vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset

Vesien suojeleminen edistäviin ravinteiden kierrätyksen hankkeisiin sekä jätevesien käsittelyn energiatehokkuuden ja energian talteenoton edistämisen hankkeisiin myönnettävää valtionavustusta voitaisiin edelleen antaa valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen puitteissa ja sen mukaisesti kuin ympäristöministeriö on osoittanut rahoitusta tämän asetuksen mukaisiin avustuksiin.

Vuodelta 2022 siirtynyt määräraha, yhteensä 18 000 000 euroa, käytetään ravinteiden kierrätyksen ja talteenoton sekä energiatehokkuuden investointi- ja TKI-hankkeiden avustuksiin, hankintamenoihin ja muihin kulutusmenoihin. Määrärahasta on varattu 3 000 000 euroa ravinteiden kierrätykseen (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Vuoden 2023 määrärahaa on käytettävissä yhteensä 31 000 000 euroa ravinteiden kierrätyksen ja talteenoton sekä energiatehokkuuden investointi- ja TKI-hankkeiden avustuksiin, hankintamenoihin ja muihin

kulutusmenoihin. Määrärahasta on varattu 1 000 000 euroa ravinteiden kierrätykseen (RRF pilari1) osana elpymis- ja palautumissuunnitelmaa.

Määrärahat ovat 3-vuotista siirtomäärärahaa.

Ympäristövaikutukset

Asetuksen perusteella myönnettävää valtioavustusta voitaisiin edelleen myöntää vesiensuojelua edistäviin ravinteiden kierrätyksen hankkeisiin sekä jätevesien käsittelyn energiatehokkuuden ja energian talteenoton edistämisen hankkeisiin. Avustettavat hankkeet toteuttaisivat konkreettisia toimenpiteitä ravinteiden kierrätyksen tehostamiseksi edistämällä samalla vesiensuojelua. Ravinteiden kiertoon saattaminen merkitsee vesiin päätyvien ravinnevirtojen sulkemista. Käytännössä se tarkoittaa ravinteiden poistamista ja talteen ottoa jätevesistä tai muista sellaisista jäte- tms. materiaaleista, joista ne muuten ajautuisivat lopulta vesiin aiheuttaen kielteisiä rehevöitymisvaikutuksia. Kierrätysravinteiden laadun parantamisella voidaan myös vähentää haitta-aineiden päätymistä ympäristöön.

Energiatehokkuuden ja energian talteenoton edistäminen vähentävät energiankulutusta ja muodostuva säästöpotentiaali edistää nykyisten energian tuotantomenetelmien puitteissa ilmastonmuutoksen hillintää.

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Asetus ei aiheuttaisi merkittäviä organisaatio- ja henkilöstövaikutuksia ympäristöministeriössä. Ympäristöministeriö hallinnoisi avustusjärjestelmää, mikä edellyttäisi tarvittavia henkilöstövoimavaroja avustusjärjestelmän hallinnointiin ja valvontaan, kuten hakujen järjestämiseen, hakemusten arviointiin, avustuksen myöntämiseen, maksatukseen ja valvontaan. Tehtävän hoitamista varten ympäristöministeriöön on osoitettu voimavaroja vuodelle 2023 ja tarvetta arvioidaan vuosittain.

Vaikutukset tuen hakijaan

Hakijoiden hallinnollinen taakka lisääntyisi hieman, kun hakijoilta edellytettäisiin lisäksi riittävien tietojen osoittamista ei merkittävää haittaa –periaatteen toteutumisesta hankkeessa. Hallinnollista taakkaa osaltaan vähentää ympäristöministeriön neuvonta ja hallinnollinen ohjaus.

1.6. Asian valmistelu

Perusvalmistelu

Asetus on valmisteltu ympäristöministeriössä.

Lausuntokierros

Asetusehdotus ja siihen liittyvä perustelumuu­stio ovat olleet lausunnolla xx.x.-xx.x.2023 verkkopalvelussa www.lausuntopalvelu.fi. Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta: [täydentyy]

Annetut lausunnot ja lausuntoyhteenveto ovat lausuntokierroksen jälkeen saatavilla valtioneuvoston internetsivulla tunnuksella YM051:00/2023.

Lausunnon antoivat seuraavat tahot: [täydentyy]

Lausunnoissa esiin tuotuja keskeisiä asetukseen liittyviä näkökohtia ovat muun muassa seuraavat seikat: [täydentyy]. Lausuntojen perusteella tehdyt muutokset [täydentyy]

Asetusehdotus on ollut TEM:n yritystukineuvottelukunnan käsittelyssä xx.xx.2023 [*täydentyy*]

Asetusehdotus on ollut oikeusministeriön laintarkastuksessa. [*täydentyy*]

1.7. Voimaantulo

Asetusmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan x.x.202x.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 §. Soveltamisala. Pykälässä säädettäisiin asetuksen soveltamisalasta. Pykälän 2 momenttia muutettaisiin. Soveltamisalaa tarkennettaisiin siten, että avustusta myönnetään aina taloudelliseen toimintaan soveltaen ryhmäpoikkeusasetusta. Avustusta ei jatkossa voitaisi myöntää de minimis –asetuksen nojalla.

3 §. Avustettavat hankkeet. Pykälässä säädettäisiin avustettavista hankkeista. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin. Momentissa tarkennettaisiin avustettavien hankkeiden vaatimuksia siten, että hankkeiden tulee olla kestävä sijoittamista helpottavasta kehyksestä ja asetuksen (EU) 2019/2088 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2020/852 17 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun ei merkittävää haittaa -periaatteen mukaisia.

Ei merkittävää haittaa -periaatteen toteutumista hankkeissa arvioitaisiin avustushakemusten käsittelyn yhteydessä hakuohjeiden mukaisesti. Hakijan tulisi osoittaa riittävät tiedot DNSH-periaatteen toteutumisesta hankkeessa.

Lisäksi momentissa selkeytettäisiin avustettavien hankkeiden määrittelyjä vastaamaan käytettävissä olevien määrärahojen kohdentamisen tavoitteita. Avustusta voitaisiin edelleen myöntää hankkeille, joissa edistetään jäte- tai sivuvirtojen sisältämien ravinteiden tai ravinteiden ja orgaanisen aineen kierrätystä, talteenottoa tai hyödyntämistä tai hankkeille, joissa edistetään yhdyskuntien jätevesien käsittelyn energiatehokkuutta tai energiasisällön hyödyntämistä. Lisäksi avustusta voitaisiin myöntää hankkeille, joilla muilla kuin edellä mainituilla tavoilla edistetään vesiensuojelua ravinteiden kierrätyksellä tai jätevesien käsittelyn energiatehokkuutta ja energian talteenottoa.

4 §. Avustuksen hakeminen. Pykälässä säädettäisiin avustuksen hakemisesta. Pykälän 2 momenttia tarkennettaisiin siten, että avustushakemuksen on täytettävä aina yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 6 artiklan 2 kohdassa säädetyt sisältövaatimukset. Kyseisen artiklan mukaan hakemukseen, joka koskee tukea, jolla on kannustava vaikutus, tulee sisällyttää ainakin seuraavat tiedot; yrityksen nimi ja koko; kuvaus hankkeesta, mukaan lukien sen alkamis- ja päättymispäivä; hankkeen sijainti; luettelo hankkeen kustannuksista; tuen muoto (avustus, laina, takaus, takaisinmaksettava ennako, pääomanlisäys tai muu) ja hankkeessa tarvittavan julkisen rahoituksen määrä.

5 §. Harkinta. Pykälässä säädettäisiin avustuksen harkinnasta. Pykälää muutettaisiin siten, että se koskisi jatkossa vain avustuksen harkintaa. Avustuksen myöntämisen rajoitukset siirrettäisiin uuteen 5 a §:ään.

Harkinnan perusteita tarkennettaisiin vastaamaan paremmin avustuksen tavoitteita. Avustuksen myöntäminen perustuisi kokonaisharkintaan sekä arviointiin hankkeiden odotetusta vaikuttavuudesta, kustannustehokkuudesta, laadusta ja toteuttamiskelpoisuudesta. Arvioinnissa huomioitaisiin erityisesti vaikutukset vesiensuojeluun, kiertotalouteen sekä ilmastonmuutoksen hillintään ja energiankulutukseen. Arvioitavat seikat tulisi tuoda esiin hakemusasiakirjoissa.

5 a §. Avustuksen myöntämisen rajoitukset. Pykälässä säädettäisiin avustuksen myöntämisen rajoituksista. Avustuksen myöntämisen rajoitukset siirrettäisiin uuteen pykälään harkintaa koskevasta 5 pykälästä. Rajoituksia täydennettäisiin käsittämään kattavammin avustuksen myöntämisessä sovellettavia rajoituksia. Pykälä jaettaisiin neljään momenttiin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että avustusta ei saa myöntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettulle vaikeuksissa olevalle yritykselle. Tämä perustuu ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 4c kohdan soveltamisalarajoitukseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä rajoituksesta, että avustusta ei saa myöntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 1 artiklan 4a kohdassa tarkoitettulle yritykselle.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin siitä, ettei avustusta saa myöntää eikä myönnettyä avustusta antaa, jos hakija ei ole noudattanut eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 1 §:ssä tarkoitettua tuen takaisinperintäpäätöstä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin edellytykseksi, että jos avustettavaan hankkeeseen liittyy rakentamisinvestointeja, tulee avustuksen saaja pitää kohteen asianmukaisesti vakuutettuna, kunnes avustus on maksettu kokonaan.

7 §. Avustuksen enimmäismäärä. Pykälässä säädettäisiin avustuksien enimmäismäärien määräytymisestä. Pykälää tarkennettaisiin siten, että avustusta enimmäismäärä määräytyisi jatkossa aina yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen artiklojen 25, 36, 38, 41, 46, 47 tai 49 perusteella.

Pykälässä olevat viittaukset artikloihin 25 ja 36 korvattaisiin viittauksilla artiklaan 25 (tutkimus- ja kehityshankkeisiin myönnettävä tuki), artiklaan 36 (investointituki ympäristönsuojeluun, hiilestä irtautuminen mukaan luettuna), artiklaan 38 (investointituki energiatehokkuustoimenpiteisiin muualla kuin rakennuksissa), artiklaan 41 (investointituki uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian, uusiutuvan vedyn ja tehokkaan yhteistuotannon edistämiseen), artiklaan 46 (investointituki energiatehokkaaseen kaukolämmitykseen ja/tai –jäähdytykseen), artiklaan 47 (investointituki resurssitehokkuuteen ja kiertotalouteen siirtymisen tukemiseen) ja artiklaan 49 (tuki ympäristönsuojelua ja energiakysymyksiä koskeviin tutkimuksiin ja konsulttipalveluihin).

Artiklaa 25 sovellettaisiin sellaisiin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeisiin, jotka eivät kuulu 49 artiklan soveltamisalaan. Tällaisia hankkeita voisivat olla esimerkiksi ravinteiden kierrätyksen ja energiatehokkuuden edistämisen TKI-hankkeet.

Artiklaa 36 sovellettaisiin sellaisiin investointihankkeisiin, jotka edistävät ympäristönsuojelua ja joihin ei voida soveltaa artikloja 38, 41, 46 tai 47.

Artiklaa 38 sovellettaisiin sellaisiin investointihankkeisiin, joissa parannetaan energiatehokkuutta muualla kuin rakennuksissa. Tällaisia hankkeita voisivat olla esimerkiksi jätevedenkäsittelyn ilmastuksen tehostamiseen, prosessiautomaation kehittämiseen energiatehokkuuden parantamiseksi tai vähemmän energiaa kuluttavien koneiden, laitteiden ja ratkaisujen käyttöönottoon liittyvät investointihankkeet.

Artiklaa 41 sovellettaisiin investointihankkeisiin, joissa edistetään uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian tuotantoa. Tällaisia hankkeita voisivat olla esimerkiksi biokaasun tuotantoon ja tuotannon tehostamiseen liittyvät investointihankkeet.

Artiklaa 46 sovellettaisiin investointihankkeisiin, joissa edistetään energiatehokasta kaukolämmitystä ja/tai –jäähdytystä. Tällaisia hankkeita voisivat olla esimerkiksi jäteveden tai lietteen lämmön talteenottoon liittyvät investointihankkeet.

Artiklaa 47 sovellettaisiin investointihankkeisiin, joissa edistetään resurssitehokkuutta ja kiertotalouteen siirtymistä. Tällaisia hankkeita voisivat olla esimerkiksi ravinteiden talteenottoon tai kierrätykseen liittyvät investointihankkeet.

Artiklaa 49 sovellettaisiin tutkimuksiin ja selvityksiin, joita tehdään energiatehokkuuden ja/tai uusiutuvan energian tuotannon edistämiseksi, mukaan lukien energiakatselmuksia. Tällaisia hankkeita voisivat olla esimerkiksi jätevedenpuhdistamoilla toteutettavat energiakatselmuksia.

Avustuksen enimmäismäärällä tarkoitettaisiin korkeinta mahdollista tuen määrää euroina, joka lasketaan soveltamalla yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen kulloinkin sovellettavan artiklan mukaista tuensaajakohtaista korkeinta tuki-intensiteettiä (%) tukikelpoisiin kokonaiskustannuksiin. Valtionapuviranomainen voi kuitenkin oman harkintansa mukaan määrittää avustuksen tuki-intensiteetin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaista alhaisemmaksi.

Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen tuki-intensiteetteihin on vaikutusta sillä, katsotaanko hakija pieneksi tai keskisuureksi yritykseksi (pk-yritykset). Hakijan koko määräytyy yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen Liitteen I mukaisesti. Yrityksiksi katsotaan Liitteen I 1 Artiklan mukaisesti niiden oikeudellisesta muodosta riippumatta kaikki yksiköt, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa. Raki-asetuksen nojalla annetaan tukea ainoastaan taloudelliseen toimintaan. Liitteen I 3 Artiklan 4. kohdan mukaisesti yritystä, jonka pääomasta tai äänimäärästä vähintään 25 prosenttia on yhden tai useamman yksin tai yhdessä toimivan julkisyhteisön tai -laitoksen hallinnassa, ei voida pitää pk-yrityksenä. Esimerkiksi kokonaan kuntaomisteinen yhtiö katsotaan siten aina suureksi yritykseksi.

8 §. Hyväksyttävät kustannukset. Pykälässä säädettäisiin hyväksyttävien kustannusten määräytymisestä. Pykälää tarkennettaisiin siten, että hyväksyttävät kustannukset määräytyisivät yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen artiklojen 25, 36, 38, 41, 46, 47 tai 49 mukaisesti.

Kuhunkin hankkeeseen sovellettava artikla määräytyisi vastaavista kuin 7 pykälässä.

Yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa ei ole selkeää määritelmää artiklojen 36, 38, 41, 46 tai 47 mukaisten investointihankkeiden tukikelpoisista kustannuksista. Investointihankkeissa tukikelpoisia kustannuksia ovat kulloinkin sovellettavassa artiklassa määritellyt aineelliseen ja/tai aineettomaan omaisuuteen tehtäviin investointeihin liittyvät kustannukset. Aineellinen ja aineeton omaisuus on määritelty ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan kohdissa 29-30. Esimerkiksi palkka- tai matkakustannukset eivät sisälly kyseisiin määritelmiin eivätkä näin ollen ole tukikelpoisia.

Voimaantulosäännös. Asetusmuutos on tarkoitettu tulemaan voimaan x.x.202x.